

J.nr. 23-30401-000003
Den 9. januar 2025**Notat til møde i udvalget for forædling, sorter og handel med frø (frøudvalget)
torsdag den 21. november 2024 i Landbrugsstyrelsen, mødesal 2A****Deltagere**

Birger Eriksen, Carsten H. Jørgensen, Charlotte Holde, Christian Andreasen (forperson), Emil Dalsgaard Hansen, Gerhard Deneken, Gitte Hallengreen Jørgensen, Ib Borup Pedersen, Jørn Lund Kristensen, Lars Næsted, Marianne Christensen, Nils Elmegaard og Troels Prior Larsen.

Fra Landbrugs- og Fiskeristyrelsen deltog Amanda Blichert Christensen (referent), Christian Vig Houe (vicedirektør), Kristine Bech Klindt, Kristine Riskær, Merete Buus, Morten Storgaard, Tine Vilbrad Jørgensen og Ulla Katja Thybo.

Afbud

Der var afbud fra Birte Boelt, Claus Bech, Kim Bonde Petersen, Jon Birger Pedersen og Leif Hagelskjær.

Dagsorden for mødet	
1.	Meddelelser <ol style="list-style-type: none">Landbrugsstyrelsen<ol style="list-style-type: none">1.1. Lovgivning, bekendtgørelser og vejledningerTystofteFondenMedlemmerne
2.	Sortsbeskyttelse og sortsafprøvning <ol style="list-style-type: none">Orientering om arbejdet i CPVO og UPOV
3.	Certificering og handel <ol style="list-style-type: none">Orientering om arbejdet i EU og OECD, herunder EU-Kommissionens revision af PRM-reguleringenEksport, herunder Traces NT, markedsåbninger, myndighedssamarbejde m.v.Slåningsforbud af brakarealer ift. frømarkerTillægsmærkning af partier med lav spireevnePlantesundhed, herunder fund af <i>Tilletia indica</i> på <i>Triticum durum</i> og <i>Curtbacterium flaccumfaciens pv. flaccumfaviens</i> på arter af Fabaceae importeret fra USAOrientering om møde i Arbejdsgruppen om certificering den 14. november 2024
4.	Orientering om GMO arbejdet i EU <ol style="list-style-type: none">EU-Kommissionens forslag til ændring af lovgivning om planter fremstillet med visse nye genomteknikker
5.	Ændring af forretningsorden <ol style="list-style-type: none">Indstilling af fast suppleant for udvalgets medlemmer
6.	Eventuelt <ol style="list-style-type: none">Næste møde

Informationer givet i skriftlig orientering forud for mødet er medtaget nedenfor i kursiv.

1. Meddelelser

1.1. Landbrugsstyrelsen

Ressortomlægning

Store dele af Landbrugsstyrelsen er overgået til Ministeriet for Grøn Trepert, mens andre dele er forblevet under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Der er oprettet en ny styrelse under Ministeriet for Grøn Trepert, Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, som er en fusion af ca. 1.100 medarbejdere fra Landbrugsstyrelsen og ca. 600 medarbejdere fra Miljøstyrelsen. Opgaver vedrørende GUDP¹, Plantefonden, Planter & Biosikkerhed, hegnslov, mark- og vejfredslov, promise- og produktionsafgiftsfonde og opgaver i forbindelse med landbrugs- og fiskerisamarbejde i EU og internationalt er forblevet i Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Styrelsen i Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri er nu Landbrugs- og Fiskeristyrelsen.

Vicedirektør Christian Vig Houe (CVH) orienterede om ressortomlægningen pr. 1. oktober 2024, som har medført nye områder for Fiskeristyrelsen. CVH deltog i frøudvalgsmødet, for at få et indblik i et af de nye områder. CVH meddelte, at landbrugsområdet kommer som udgangspunkt til at blive varetaget af begge ministerier (Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Ministeriet for Grøn Trepert) i fremtiden, afhængig af hvilken del af landbrugspolitikken der er tale om.

Kristine Riskær (KRRI) orienterede om udeståender i ressortomlægningen, herunder Landbrugs- og Fiskeristyrelsens deling af økonomi, kontrollører samt IT med Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV). Landbrugsminister Jacob Jensen er fortsat minister på CAP, mens Jeppe Bruus er minister på resten af landbrugsområderne, der er overgået SGAV. Ordningen for flyvehavre ligger hos SGAV, og bliver forvaltet af Jordbrugskontrol i Augustenborg. I forbindelse med omlægningen har Planter & Biosikkerhed fået nye arbejdsopgaver indenfor tilskudsordning til katte, tilskud til madspildsordning, landbrugslotteriet, plantegenetiske ressourcer, husdyrgenetiske ressourcer samt ordning for biavl.

1.1.1. Lovgivning, bekendtgørelser og vejledninger

Kommende bekendtgørelser

Bekendtgørelse om sædekorn, bekendtgørelse om markfrø og bekendtgørelse om grøntsagsfrø opdateres pr. 1. januar 2025. Ændringerne omfatter primært præciseringer i forhold til virksomhedsvejledningen og praksis. Foruden dette ændres anmeldelsesfrist til avlskontrol efter ønske fra erhvervet, kontrol af manuelt udtagne prøver omlægges, og stikprøveprocenter for kontrol dyrkning justeres på baggrund af de seneste års resultater. I bekendtgørelse for grøntsagsfrø indsættes regler for forekomst af tomatskrumpesyge.

Vi har fortsat et udestående servicetjek af bekendtgørelse om formering af plantenyheder til erhvervsmæssig anvendelse i egen bedrift og bekendtgørelsen om Plantenyhedsnævnet.

Vejledninger

¹ Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram

Virksomhedsvejledningen og hobbyvejledningen er under opdatering og forventes udsendt i januar 2025.

Merete Buus (MEB) orienterede om de kommende bekendtgørelser, som er høring med høringsfrist den 22. november 2024. Ændringer i sædekornsbekendtgørelsen omfatter bl.a. definition af forseglingsmåned, ændring af anmeldelsesfrist for avlskontrol for vintersæd fra 1. februar til 15. december efter ønske fra erhvervet, og som følge deraf er tidspunktet for ansøgning om godkendelse af sortsblandinger ændret til 15. marts. LFST har af eget initiativ valgt at kontrol af partier, der prøvetages af autoriserede prøvetager, omlægges til en risikobaseret kontrol. På opfordring af TystofteFonden er kriteriet om modningstidspunkt for sortsblandinger ændret til skridningstidspunkt, som er mere målbart. Markfrøbekendtgørelsen indeholder en lang række af de samme ændringer. Det kan nævnes at anmeldelsesfristen for avlskontrol for rødsvingel, bakkesvingel og fåresvingel er ændret til den 21. april. Desuden gælder nye stikprøveprocenter for både sædekorn og markfrø. TystofteFonden har lavet en ny risikovurdering ift. kontroldyrkning og nye stikprøveprocenter er udregnet på baggrund heraf på artsniveau, som gælder pr. 1. juli 2025.

En supplerende høring om krav til 100 pct. kontrol af vandindhold i sædekorn, på lige fod med andre kvalitetsnormer, er sendt ud. LFST har været i dialog med erhvervet, som i forvejen udfører undersøgelser af vandindhold på alle partier. § 35 er i den forbindelse blevet præciseret, så det også fremgår, at den danske norm for vandindhold skal overholdes samme med de øvrige EU-kvalitetsnormer.

Christian Andreasen (CA) spurgte hvordan risikobaseret kontrol defineres. Merete Buus (MEB) svarede, at den defineres ud fra konkrete parametre afhængig af den pågældende prøve og afgrøde, som vurderes af den kompetente myndighed.

Marianne Christensen (MC) tilføjede, at 'in situ-bevarelse' fremgår af grøntsagsbekendtgørelsens § 2 stk. 12 om bevaringssorter, som relaterer sig til dyrkning af vilde planter. MC foreslår derfor, at ændre det til 'on farm-bevarelse'.

1.2. TystofteFonden

Gerhard Deneken (GD) orienterede om teknisk komite møde i UPOV, hvor det bl.a. blev drøftet, at UPOV har vedtaget en ny explanatory note om EDV'er (Essentially Derived Varieties).

Der er blevet afholdt møde i arbejdsgruppen om certificering den 14. november. Arbejdsgruppemødet drøftes under pkt. 3.6. Der er afholdt bestyrelsesmøde den 25. november. Den 26. november var der møde i fagudvalget for sortsafprøvning om indstilling af tildeling af plantenyhedsbeskyttelse af sorter.

Uge 49 blev der afholdt møde mellem CPVO's afprøvningssteder.

Ib Borup Pedersen (IBP) spurgte ind til rettigheder af gener i frøbanker ifm. NGT. GD uddybede, at informationen om aminosyresekvenserne i de enkelte sorter tilhører sortsejeren. For de sorter af frø, der ligger i genbanken, er der typisk ikke tilknyttet rettigheder længere.

Birger Eriksen (BE) spurgte om den molekylære information er under forædlerundtagelse. Det kan LFST ikke på stående fod svare på, men vil blive undersøgt nærmere. BE pointerede, at med plantenyhedsbeskyttelse er det den unikke kombination af arvmasse, som man har rettigheder til, og ikke arvemassen som sådan. Native traits er i princippet ikke patenterbare.

1.3. Medlemmerne

BE orienterede om, at der i Euroseeds bliver arbejdet med adskillelsen af vårbyg. Der er blevet oprettet en arbejdsgruppe om aneuploider, da der er en udfordring med mange afvigere, som stammer fra aneuploider. En anden arbejdsgruppe arbejder med hybrider i rug, hvede og vinterbyg, som kigger på værdiafprøvning og harmonisering af landes rammer for afprøvning af hybrider.

CA orienterede om, at der har været afholdt møde i koordineringsgruppen for DanSeed, som har besluttet at der afholdes DanSeed Symposium den 18. og 19. marts på Kobæk Strand. DanSeed er et forum, hvor interessenter der arbejder med frø, f.eks. fra frøbranchen, forældre, myndigheder og forskningsinstitutioner, mødes en gang om året til et symposium, og alle i udvalget er velkomne.

2. Sortsbeskyttelse og sortsafprøvning

2.1. Orientering om arbejdet i CPVO og UPOV

CPVO

Der har været afholdt møde i CPVOs Administrationsråd den 11. april og 18. september.

Kristine Bech Klindt (KRBA) orienterede om, at antallet af ansøgere ligger nogenlunde stabilt på omkring 2000 ansøgere om året. Antallet af ansøgere af prydblplanter falder mens antallet af ansøgere af landbrugsafgrøder stiger. CPVO vil begynde at fokusere på horizon scanning, fordi de oplever udfordringer med hele systemet. Det vil de imødekomme ved bl.a. at opstarte strategiske drøftelser om hvordan sortsbeskyttelsessystemet harmoniserer med brugen af andre IP-beskyttelser f.eks. patenter eller varemærker og om klimaforandringer ift. hvordan en SES-afprøvning bedre kan styres. Desuden vil CPVO gerne køre en LEAN-proces på SES-afprøvningen, for at se på hvordan det kan optimeres. De vil formodentligt også kigge på deres quality audit system, da den kommende PRM-forordning højst sandsynligt vil medføre flere opgaver i deres auditenhed. CPVO vil yderligere se på mulighederne for at udføre SES-afprøvningen hos forædlerne. En eller flere arbejdsgrupper vil blive nedsat i løbet af året eller i starten af 2025. Resultater vil blive præsenteret på næste års efterårsmøde i Administrationsrådet.

I forbindelse med de strategiske drøftelser har CPVO også kigget nærmere på årsagen til et fald på 20 pct. i ansøgere på prydblplanter igennem de sidste par år. En foranalyse, som er lavet på baggrund af et spørgeskema rundsendt til virksomhederne, viser en tendens til at sektoren koncentrerer sig på færre virksomheder, at dele af produktionen flyttes udenfor EU, hvor sortsbeskyttelsen i stedet bliver søgt, der er færre sorter, der kommer på markedet, færre sorter, som produceres i storskala, Brexit har medført en reduktion af markedet på 60 millioner forbrugere, højere produktionsomkostninger ifm. elpriser, gas mv. Derudover er der mange prydblplanteforædlerne der benytter sig af varemærker fremfor sortsbeskyttelse, og CPVO ser også en tendens til at der bliver indgået bilaterale aftaler om eneret på markedsføring. Dette vil der også blive kigget nærmere på, i de arbejdsgrupper der nedsættes.

CPVO står over for et generationsskifte. 30 pct. af deres medarbejdere går på pension i løbet af de næste fem år. 60 pct. af CPVOs medarbejdere er franskmænd, men CPVO ønsker ansøgere fra hele EU og arbejder derfor for at deres jobopslag når længere ud. De sidste tre stillinger er blevet besat af medarbejdere fra Tyskland, Sverige og Rumænien.

De sidste fem år har INVITE-projektet kørt i EU-regi, et stort projekt med 29 deltagere og 8 millioner euro, som er ved at slutte nu. Der er en åben konference den 10. december i Bruxelles.

Det er fortsat muligt at søge om refusion for ansøgningsgebyret i SMEⁱⁱ Fund. I 2024 blev beløbet på refusionen fordoblet, som har medført flere ansøgninger. Der er kommet omkring 150 ansøgninger i 2024, men der er stadig flere penge i fonden. Det er ikke endeligt besluttet om fonden skal køre videre i 2025.

Kommissionen har så småt igangsat en evaluering af sortsbeskyttelsessystemet, som skal danne grundlag for beslutning om det videre arbejde med en mulig revision af forordningen.

Jørn Lund Kristensen (JLK) spørger, om forædlere inddrages i CPVOs arbejde med SES-afprøvning. KRBA formoder, at forædlere inddrages i processen, men måske ikke i arbejdsgruppen.

GD nævner, at det var en politisk beslutning i CPVO af begrænse handlen med Storbritannien efter Brexit. KRBA tilføjer, at CPVO ser udfordringerne i beslutningen nu.

UPOVⁱⁱⁱ

Der har været afholdt møde i UPOV-regi den 23-25. oktober.

KRBA orienterede om, at UPOV også fokuserer på horizon scanning mhp. udfordringer og udvikling. I april i år blev UPOV PVP Certificate igangsat, som er et kursus og kursuscertifikat, der attesterer at kursusedtager har viden om forædling. UPOV PVP Certificate er lavet i samarbejde med NAK^{iv} i Holland og der er indtil videre udstedt 42 certifikater. Som GD også nævnte, blev en explanatory note om EDV'er vedtaget. Den blev vedtaget på sidste års rådsmøde, som endte i et kompromis, hvor ikke alle var tilfredse. UPOV vil følge tæt, om den kan bruges i praksis som guideline, for at se om der bliver behov for en opdatering. UPOV vil fokusere på mere samarbejde mellem medlemslandene om SES-afprøvning. Der afholdes et seminar til næste år ifm. de årlige møder. Det bliver formodentlig onsdag i uge 43. UPOV har gennemført en undersøgelse om hvorvidt forældrelinjer mister deres nyhedsværdi ved markedsføring af hybriden. Der har vist sig, at være forskellig praksis blandt medlemslandene, da reglerne i UPOV ikke er entydige, og det er derfor op til det enkelte medlemsland. Det er i praksis vanskeligt at ændre reglerne på området, hvis medlemslandene har fastsat egne nationale regler.

UPOV har gang i flere arbejdsgrupper I arbejdsgruppen om høstet materiale og uautoriseret brug af formeringsmateriale fortsætter arbejdet. Arbejdsgruppen om small holder farmers ift. farm saved seeds er stødt på en mur og der vil ikke blive arbejdet aktivt videre i gruppen, før der er indhentet mere information, som bl.a. skal opnås via et seminar, der planlægges til 2026.

UPOV har haft en målsætning om, at 10 pct. af deres indtægt skal komme fra andet end medlemsbidrag, som indtil for kort tid siden har været deres eneste indtægtskilde. De har ikke nået deres målsætning.

UPOV vil fremadrettet fokusere på horizon scanning og integration af nøglestrategiområder, heriblandt udvikling, innovation, digitalisering, HR og kommunikation.

3. Certificering og handel

3.1. Orientering om arbejdet i EU og OECD, herunder EU-Kommissionens revision af PRM^v-reguleringen

EU

Udkast til dagsorden til møde i stående komité for frø (SCoPAFF) den 13. november 2024 er sendt til frøudvalget.

MEB gennemgik drøftelserne af punkterne på mødet. Referatet fra mødet den 13. november er sendt til frøudvalget.

Væsentlige konklusioner fra mødet:

- Med det nye forordningsforslag om planteforermingsmateriale (PRM) foreslår Kommissionen, at det skal være medlemsstaters egen kompetence at give tilladelser indenfor de ti pct. under minimumsnormen.
- Der er tre år tilbage af forsøget med autoriseret markbesigtigelse. Der er risiko for et juridisk tomrum i forhold til præbasis- og basisfrø efter forsøgets udløb og inden PRM-forordningen træder i kraft.
- Kommissionen vil se på behovet for at fastsætte en EU-tærskelværdi for THC-indhold i hamp
- Forsøget med botanisk frø af kartofler udløber nu. Kommissionen ser på muligheder for videreførelse eller alternativ løsning.
- Kommissionen foreslog at nedsætte en arbejdsgruppe, som skal se på ordningerne med økologisk heterogent materiale og økologisk frø til økologisk brug, både i forhold til det tekniske og i forhold til kontrol, med deltagelse af interesserede medlemsstater samt DG Sante og DG Agri. Der er to registrerede populationer med økologiske heterogent materiale, Popkorn og Mariagertoba, som begge er hvede. Kontrollen af økologisk heterogent materiale udføres af LFST.
- Kommissionen forhandler ligestilling for læggekartofler med Storbritannien.
- Liste over sortsprotokoller er opdateret
- Tobak-ringpletvirus og tomat-skrumpesyge kommer med i olie- og spindplantedirektivet hhv. grøntsagsfrødirektivet som RNQP'er med tærskelværdi 0 pct.

MC orienterede om, at 139 organisationer i EU, heriblandt Frøsamlerne, er gået sammen om at skrive et åbent brev, der blev præsenteret for KOM, EP og Ministerrådet i forbindelse med afholdelsen af Rådsmøde den 9. og 10. december. Brevet behandler organisationernes bekymring for, at mindre homogene sorter, herunder bevaringssorter, er i risiko for at forsvinde.

Emil Dalsgaard Hansen (EDH) tilføjede, at den lave værdi af accepterede tilbud på 4,6 pct. af tilbud om levering fra andre MS også skyldes useriøse tilbud. EDH er positiv over for lempeligere regler, da det har været en langsommelig proces. Hvis der ikke er tilstrækkelige mængder af certificerede udsæd på markedet er der risiko for, at der anvendes ikke-certificeret udsæd af dårlig kvalitet.

Revision af de 12 markedsdirektiver om frø og andet planteforermingsmateriale (PRM)

Forslaget bliver forhandlet på rådsarbejdsgruppemøder, hvor fageksperter fra alle medlemsstater deltager. Hele forslaget er gennemgået første gang og senest er artiklerne om sortsregistrering blevet gennemgået. Det sidste arbejdsgruppemøde under det ungarske formandskab afholdes den 27.-28. november. Vi forventer at nuværende formandskab

præsenterer et revideret udkast til artikel 44-74 om sortsregistrering. Herefter overgår forhandlingerne til nyt formandskab under Polen. Det er endnu uvist, hvilke prioriteter Polen har i forhold til forslaget videre fremdrift.

Artiklerne om certificering er ikke blevet drøftet siden før sommerferien. På det sidste Frøudvalgsmøde orienterede vi om tre større udeståender: 1) at salg af ikke-endeligt certificeret frø (inkl. blandinger) begrænses til hastetilfælde, 2) at nationale særregler, herunder nultolerance for flyvehavre og højere kvalitetsnormer, skal finde begrundelse i agroklimatiske behov, og 3) at prøver til kontroldyrkning skal udtages af den kompetente myndighed.

Status på disse udeståender er, at vi forhåbentligt har løst problemstillingen omkring salg af ikke-endeligt certificeret frø, idet der foreligger et nyt udkast til den pågældende artikel. Vi arbejder fortsat på en løsning omkring flyvehavre. Dette sker i samarbejde med bl.a. Sverige, Finland og Estland, som har samme krav som os. Der er endnu ikke nogen afklaring omkring prøvetagning til kontroldyrkning.

Kommissionen har fremlagt en plan for udstedelse og gruppering af gennemførelsesretsakter i henhold til PRM-forordningen. Forslaget indeholder i alt 41 bemyndigelser til Kommissionen til at fastsætte mere detaljerede og tekniske bestemmelser. 15 bemyndigelser samles i 5 gennemførelsesforordninger, som skal drøftes i den Stående Komite, hvor alle medlemsstater er repræsenteret. De 5 gennemførelsesforordninger bliver grupperet med indhold om hhv. markedsføringskrav, sortsregistrering, EU-ligestilling, RNQP'er (under Plantesundhedsforordningen) samt officielle kontrolkrav (under Kontrolforordningen). Derudover forventer Kommissionen at udstede 9 bemyndigelser der samles i 4 delegerede forordninger, som skal vedtages efter godkendelse i Rådet og Europa-Parlamentet. De vil indeholde regler om sortsregistrering, professionelle operatører under officielt tilsyn, markedsføringsregler og officielle kontrolkrav (under Kontrolforordningen). Disse i alt 9 gennemførelsesretsakter forventes at træde i kraft samtidig med selve PRM-forordningen. Resterende bemyndigelser vil kun blive udmøntet efter behov. De fleste gennemførelsesretsakter vil blive baseret på gældende regler.

KRBA orienterede om status på forhandlingerne om PRM-lovgivningen. Værdiafprøvning kommer fremover til at inkludere alle afgrøder, herunder også frugter og grøntsager. Det er en ændring, som flere MS har udfordringer med. Det bliver muligt for forædlerne/virksomhederne at blive autoriseret til selv at udføre værdiafprøvning. Bæredygtighedsaspektet forvolder ikke de store problemer. Der kæmpes for definitionen af bevaringssorter samt undtagelser for bevaringssorter.

Det er LFST, der sidder med i rådsarbejdsgruppemøderne, og som er med til at udarbejde forslaget til forordningen, som vi kommer til bordet med på Rådets vegne. Derudover er der Europa-Parlamentets (EPs) forslag og KOMs forslag til forordningen. Rådet og KOM er formegentlig langt hen ad vejen enig.

OECD

Der er afholdt teknisk arbejdsgruppemøde den 11. juni og årsmøde den 13-14. juni 2024.

Tine Vilbrad Jørgensen (TVJ) orienterede om det seneste årsmøde i OECD Seed Schemes. Burkina Faso og Paraguay blev optaget i OECD Seed Schemes under forudsætning af, at de til 2025 årsmødet præsenterer en plan for hvorledes de implementerer evalueringsteamets anbefalinger, at de årligt rapporterer om udviklingen af deres implementering, og at

evalueringsteams om tre år kan bekræfte at de to landes implementering er i fuld overensstemmelse med OECDs regler. Zimbabwe blev genoptaget, efter at have været udelukket i en periode pga. restancer.

Status for det igangværende digitaliseringsprojekt, blev præsenteret. På sigt forventes projektet at inkludere elektronisk data for certificerede partier og digitale mærkesedler. Danmark udtrykte bekymring over mulig datadeling, da data på sorts niveau betragtes som følsom data for frøfirmaer, og nævnte at det er vigtigt at præcisere, hvad data anvendes til og hvem det deles med.

3.2. Eksport, herunder Traces NT, markedsåbninger, myndighedssamarbejde m.v.

Ulla Katja Thybo (ULKT) gav oplæg om eksport, herunder registrerede eksportører i Landbrugs- og Fiskeristyrelsen og fordelingen af disse på varetypeniveau. Tredjelandes importkrav og hvor de findes, samt hvordan disse formidles til eksportkontrollører og erhvervet blev omtalt.

Præeksportcertifikater, herunder udstedelse og brugen af disse, samt Plantesundhedsforordningens artikel 102, som regulerer brugen, blev gennemgået. Elektroniske plantesundhedscertifikater og implementering af TRACES NT, samt fordele og ulemper ved systemet blev vist. Der blev præsenteret en række muligheder for at trække eksporttal ud af systemet, hvilket giver fordele i forhold til at følge eksporten og tendenser i denne. En lang række virksomheder er glade for TRACES NT og for Landbrugs- og Fiskeristyrelsens arbejde med at implementere systemet, som blev obligatorisk at benytte fra 1. oktober 2022.

3.3 Slåningsforbud af brakarealer ift. frømarker

Amanda Blichert Christensen (ABC) orienterede om punktet, som også var på dagsorden på seneste frøudvalgsmøde. Kravet om 4 pct. ikke-produktive arealer bliver i 2025 erstattet af det nationale GLM-10 krav. Der fortsat er en forbudsperiode for slåning den 1. maj – 31. juli. LFST vil gerne have et estimat af problemets omfang, herunder tal på arealer og avlere. Det er ikke LFSTs ressortområde, men LFST vil gerne være behjælpelig med at facilitere samarbejdet med Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV).

Nils Elmegaard (NE) oplyste, at det formodentligt drejer sig om få arealer og avlere, men at det kan få stor betydning, og særligt for basisfrøavlere. Landbrug og Fødevarer har fremført problemstillingen for SGAV.

JLK ønskede, at undtagelsesmuligheden for slåning i forbudsperioden i bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen m.v. § 18 bliver anvendt. Brakarealer er som oftest mindre end frøgræsarealer, og det vil derfor være mindre arealer med brak der bliver slået sammenlignet med en frømark, som bliver slået for at overholde afstandskravene ift. certificering.

Troels Prior Larsen (TPL) tilføjede, at en frøavler ikke kan planlægge sig ud af placering af markafgrøder ift. naboens arealer. TPL tilbød, at bidrage med viden ift. praktik.

Det blev aftalt at medlemmerne fra frøerhvervet eftersender materiale til LFST, som kan bruges i dialogen med SGAV.

3.4 Tillægsmærkning af partier med lav spireevne

Det har hidtil været praksis at tillægsmærke partier med dispensation for lav spireevne. Ifølge direktiv 217/2006 skal oplysninger om lavere spireevne være placeret på den officielle mærkeseddel. Landbrugs- og Fiskeristyrelsen lægger op til en diskussion med udvalget om løsninger.

Det blev besluttet, at emnet drøftes til næste arbejdsgruppemøde og næste frøudvalgsmøde.

3.5 Plantesundhed, herunder fund af *Tilletia indica* på *Triticum durum* og *Curtobacterium flaccumfaciens* pv. *flaccumfaciens* på flere arter af Fabaceae importeret fra USA

ABC og TVJ orienterede om fundene af de to karantæneskadegørere.

Tilletia indica er en karantæneskadegører, som ikke må forekomme i EU. Det er en frøbåren svampesygdom, som er fundet i durumhvede ved import til EU i september eller oktober fra USA. Italien havde udført testen med henblik på fødevarerikkerheden pga. national lovgivning, og på grund af problemer med dokumentationen, fordi der var uoverensstemmelse i oplysninger om oprindelse, da oprindelse var angivet som USA, men der var tilsyneladende flere oprindelser. *Tilletia indica* er en alvorlig skadegører, der kan få konsekvenser for produktion og eksport af hvede fra EU, hvis den blev etableret.

Bakterien *Curtobacterium flaccumfaciens* pv. *flaccumfaciens* er en karantæneskadegører, som er fundet ved import fra USA til Holland på frø af bønnefamilien. Angrebet var symptomløst og fundet blev gjort ved en tilfældighed, da man ville teste frøene for kvalitetsskadegørere. *Curtobacterium flaccumfaciens* pv. *flaccumfaciens* forekommer udbredt i USA, men i EU er den kategoriseret som en karantæneskadegører, der ikke må forekomme. Skadegøreren kan overvinde i frøet og i jorden i mange år. Der forventes at blive indført importforanstaltninger ved af import af frø af bønnearter (sandsynligvis *Phaseolus vulgaris* L. (buskbønne/stangbønne) og *Phaseolus coccineus* (Pralbønne)).

Frøudvalget kendte ikke til direkte import fra USA.

3.6 Orientering om møde i Arbejdsgruppen om certificering den 14. november 2024

Dagsorden:

Velkomst og info

1. Velkommen til DLG Aksen (KC)
2. Velkomst v/TystofteFonden (GDE)
3. Nyt fra TystofteFonden (JRA)

Lovgivning, bekendtgørelser m.v. v/LFST

4. Nye bekendtgørelser i høring, væsentlige ændringer (ABC)
5. PRM: revision af EU-reguleringen af handel med frø og planteforformeringsmateriale (ABC)

Anmeldelse, certificering & kontrol dyrkning

6. *Form og indhold af/i Arbejdsgruppemødet – baggrund og fremtid/diskussion (ABC, JRA)*
7. *Udvikling af nyt software til print af certificeringsmærkesedler, status (KCA)*
8. *Forsglings/prøvetagningsdato – udfordring ved eksport, erfaringer og diskussion (DSV – PHE, JRA)*
9. *'Klisterevne' på form. 60 prøver på udenlandske partier. Flere avlere oplever at mærkerne falder af og der mistes frø (DSV - CJ).*
10. *Status i kontrolmarken (CLM/JRA)*
11. *Forsøg i kontrolmarken – udsædsmængder (JRA)*
12. *Beslutning: nye stikprøveprocenter, sidste generation til kontrolmarken (CLM)*
13. *Status avlsanmeldelser, vårsæd, markfrø, mm. (CLM)*
 1. *Beslutning, fremrykning af anmeldelsesfrist for avl af vintersæd*
14. *NSCS – status (RAL)*
 1. *Sortsid*
 2. *Partiportal*
 - *Partinummer - format*

Afrunding

15. *Eventuelt*
16. *Næste møde*

GD orienterede om drøftelserne vedr. punkt 6 om form og indhold af arbejdsgruppen. På arbejdsgruppemødet blev baggrunden for arbejdsgruppen givet. Gruppen blev første gang nedsat i august 2006 (kaldet miniudvalget for certificering af frø og sædekorn). Idéen var, at daværende Plantedirektorat sammen med branchen, så på certificering af frø og sædekorn med friske øjne og kom med forslag til effektiviseringer i Plantedirektoratet og i virksomhederne, samt kom med forslag til andre måder at udføre den lovpligtige kontrol på, så der kunne skabes muligheder for en langsigtet økonomisk balance i kontrollen.

Arbejdsgruppens mandat blev forlænget i november 2011, bl.a. med begrundelsen at erhvervet udvikler sig hurtigt og der opstår nye produktionsmetoder der medfører tilpasning af kontrollen.

I november 2013 blev arbejdsgruppen gjort permanent. I begyndelsen var medlemmer i arbejdsgruppen udpeget af Udvalget for Plantesorter og Udsæd (UPU) med 2-3 repræsentanter fra direktoratet/styrelsen og 7-9 medlemmer fra sædekorns- og markfrøerhvervet. Jævnfør mandater skal gruppen rapportere til Frøudvalget (tidligere UPU).

Arbejdsgruppens arbejde har medført en del ændringer og tilretning af kontrollen. Det har været givtigt og vigtigt for arbejdsgruppen, at hele erhvervet (både sædekorn og markfrø) har været repræsenteret, så de løsninger der er fundet, kan anvendes over hele linjen.

Arbejdsgruppen bruges i dag i højere grad som en netværksgruppe. På arbejdsgruppemødet blev diskuteret om arbejdsgruppen skal tages ud af frøudvalget og placeres hos TystofteFonden i stedet som en netværksgruppe. Beslutningen om arbejdsgruppen ligger hos udvalget.

Der blev ikke taget en beslutning om arbejdsgruppen. Det skal drøftes yderligere.

4. Orientering om GMO-arbejdet i EU

4.1. EU-Kommissionens forslag til ændring af lovgivning om planter fremstillet med visse nye genomteknikker (NGT)

Morten Storgaard (MS) orienterede om aktiviteter under det afgående ungarske formandskab (HU FMSK) for Rådet samt forventningerne til det indgående polske formandskab.

Ungarn har ikke nået så meget på NGT-forslaget. De startede med at indhente kommentarer til et non-paper med ni punkter, som de ønskede at genoptage dialogen om. Dette blev ikke imødekommet af et flertal af medlemsstaterne, herunder Danmark. Ved det afsluttende Rådsarbejdsgruppemøde for HU FMSK havde de inviteret projektlederne fra to EU-finansierede forskningsprojekter (DARWIN og DETECTIVE). Begge projekter har til formål at undersøge mulighederne for at udvikle detektionsmetoder for identifikation og kvantificering af planter frembragt med nye genomteknikker, herunder CRISPR/Cas. HU FMSK afrapporterede endvidere om andre emner, herunder en skriftlig udtalelse om Kommissionens beføjelser til at udstede delegerede retsakter, som har været debatteret under forhandlingerne om NGT-forslaget.

Det indgående polske formandskab orienterede kort om deres planer for deres formandskabsperiode. De har planlagt 4 møder i 1. halvår af 2025. PL forventes at fokusere på at løse patent-spørgsmålet. Lykkes det for dem, vil der starte trilog-forhandlinger under PL's FMSK. Vi afventer en tekst, som formentlig kommer først i det nye år.

Et medlem af udvalget spurgte ind til fodringsforsøg med NGT-planter. Hertil svarede Morten, at hverken LFST eller EFSA gennemfører fodringsforsøg. Endvidere oplyste Morten, at der pt. er tale om et forslag, og at dette ikke indeholder krav om fodringsforsøg da EFSA har vurderet, at teknikkerne er sikre og ikke frembyder nye risici for mennesker, dyr og miljøet.

Et andet medlem takkede LFST for det gode svar ifm. Ungarns høring af non-paperet.

5. Ændring af forretningsorden

5.1 Indstilling af fast suppleant for udvalgets medlemmer

Af forretningsorden for Udvalget for forædling, sorter og handel med frø fremgår det, at Frøudvalget består af 18 medlemmer, der udnævnes af Landbrugs- og Fiskeristyrelsen for en femårig periode. Der har vist sig et behov for at tilføje muligheden for at indstille en fast suppleant for hvert medlem, som Landbrugs- og Fiskeristyrelsen foreslår at tilføje til § 2 i forretningsordenen.

ABC orienterede om, at LFST samtidig vil lave en tilføjelse til habilitet i § 6 i Frøudvalgets forretningsorden, i bilag 1 i Forretningsorden for Fagudvalget for sortsafprøvning i § 3 og i bilag 2 i Forretningsorden for Arbejdsgruppe om certificering i § 3. Fremover vil det fremgå af paragrafferne om habilitet, at LFST altid skal kontaktes ved tvivl om habilitet.

6. Eventuelt

Under eventuelt orienterede KRRI om sikkerhedspolitik, herunder beredskab og krisestyring.

NIS2-direktivet (Net- og Informationssikkerhedsdirektivet) er et direktiv, der regulerer virksomheder og myndigheder på cyber- og informationssikkerhedsområde. Det er formentlig sådan, at virksomheder selv skal angive, om de mener at være omfattet af NIS2-direktivet. Hvis en virksomhed er indenfor kritisk infrastruktur, og opfylder en række endnu ikke fastlagte kriterier, så er virksomheden en CER-virksomhed (Critical Entities Resilience). CER-virksomheder udpeges af myndighederne. CER er et direktiv inden for digital modstandsdygtighed, hvor kritiske enheder får et større ansvar for at beskytte sig mod hændelser i IT-systemer, der kan have negative konsekvenser for samfundet. CER-virksomheder vil formentlig automatisk blive omfattet af NIS2. Det betyder, at virksomheder, der udpeges af myndighederne til at være CER-virksomheder, skal opfylde en række krav.

Sektoren indenfor udsæd, læggekartofler og meristemer er tidligere defineret som kritisk samfundsstruktur i anden sammenhæng. Det kan derfor være i den retning som LFST kigger ifm. udpegnings af CER-virksomheder, hvis det overhovedet er LFST, der skal udpege.

Der opfordres til, at medlemmerne overvejer branchens beredskabsbehov for fremtiden herunder også på cyberområdet ift. NIS2, og evt. giver en tilbagemelding til KRRI.

[NIS2-direktivet findes her.](#)

[CER-direktivet findes her.](#)

6.1. Næste møde

Næste forårsmøde afholdes den 22. maj 2025. Vi mangler at fastlægge dato for efterårsmødet. Den 20. november 2025 blev foreslået.

Slutnoter:

ⁱ EU's sortskontor: [Home | CPVO](#)

ⁱⁱ SME: Small and Medium sized Enterprises

ⁱⁱⁱ Den internationale union for plantenyhedsbeskyttelse: [International Union for the Protection of New Varieties of Plants \(UPOV\)](#)

^{iv} Nederlandse Algemene Keuringsdienst (Dutch General Inspection Service for Agricultural Seeds and Seed Potatoes); Tilsvarende TystofteFonden

^v PRM bruges som en samle-forkortelse for EU-Kommissionens regulering af planteforneringsmateriale, herunder forstligt formeringsmateriale (som ofte forkortes FRM)